

Norrmannen Björn Brataas levde med Linbusamfundet under en åttaårsperiod. I dag ser han rörelsen som en sekt. Han vittnar om hjärntvätt och arbetsdagar som aldrig ville ta slut.

"Till sist ger du upp. Det

■ **NYANDLIGHET.** Björn Brataas spenderade åtta år med sektanklagade Linbusamfundet i Killeberg

KILLEBERG

I mer än tre decennier har en sammanslutning som kallats en av Sveriges farligaste sekter varit verksam i trakterna kring Killeberg och Älmhult. För Björn Brataas blev mötet med denna hemlighetsfulla grupp början på åtta år av vad han beskriver som hjärntvätt, omänskligt hårt arbete och psykisk tortyr.

Det är den 8 april 1976 och i en orientalistiskt möblerad femrummare i Lund kryper tolv personer runt på alla fyra på ett långt led. De är alla någonstans mellan 20 och 30 år gamla och i spetsen av tåget kryper en man som de andra kallar Läraren. Själv kallar han sig Mr Hallstein och talar med en otydlig, nästan viskande röst. Gruppen är iskall, tycker han. Men den innehåller massor av energi och för att frigöra den så måste alla krypa runt, runt. När krypandet är över sätter sig alla i en cirkel för att fortsätta lyssna på Läraren, som bara talar engelska, trots att han är

norrman. Han är den ende i rummet som får kalla sig själv "I", alla andra måste referera till sig själva som "it" eller "this person". Han talar om att människan är en maskin, att hon är försatt i ett sömntillstånd och måste väckas. Och det är denna väckningsprocess som sker i hans samfund, hävdar han.

En av de tolv runt Läraren är Ola Gustavsson, en teologistudent som med bandspelare bestämt sig för att infiltrera detta sällskap, som kallar sig Joula – Glädjens och solens samfund. Innan han har accepterats i sällskapet har han fått gå på tre förberedande möten med olika medlemmar och efter ytterligare en kort tid i gruppen denna vår i mitten på 1970-talet, då nya religiösa rörelser slår upp som svampar ur jorden, har han nog med material för att skriva en artikel till den nyandliga tidskriften Sökaren. Artikeln blir den första offentliga inblicken i detta slutna samfund.

Läraren, eller Hallstein Farestveit som han egentligen heter, är en norrman som

något år tidigare hade kommit till Lund efter att ha spenderat tid i USA. Med sig hem därifrån hade han ett hopkok av idéer hämtade ur den armeniske mystikern George Gurdjieffs tankegods. Gurdjieff hade under första halvan av 1900-talet spritt sin lära om den fjärde vägen, en väg till ett högre och klarare medvetande. Genom att fokusera sin energi skulle Gurdjieffs följare kunna nå dit han själv hade nått, till en högre medvetandegrad. Vägen dit gick ofta genom hårt kroppsarbete, lite sömn, fastor och timtal av extatisk dans. Gurdjieffs idéer har ibland ansetts öppna för sektbildningar om de praktiseras på fel sätt.

Kort efter Ola Gustavssons artikel bytte rörelsen namn till Linbusamfundet och köpte två fastigheter i Killeberg och i Pjätteryd ett par mil bort, fastigheter som rörelsen än idag äger. Här organiserades arbetskollektiv och i Killeberg började man tillverka smycken, som sedan medlemmarna reste runt och sålde. Men det var också nu de första tecknen på att allt inte

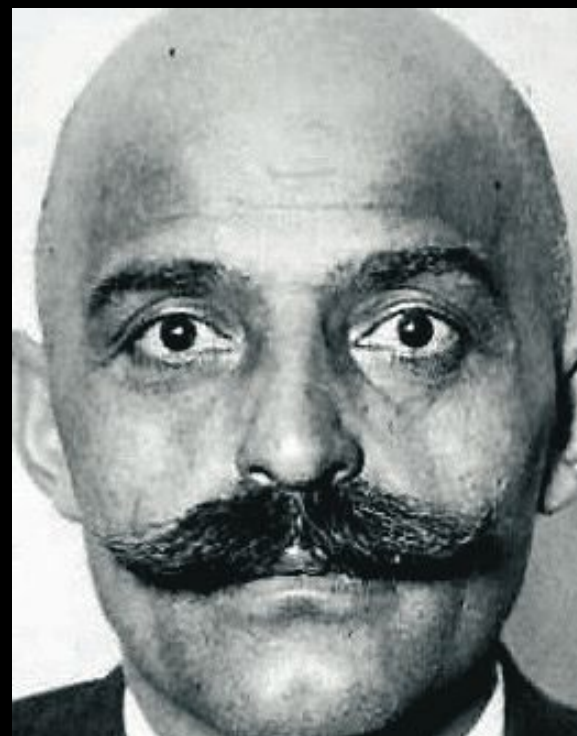
stod rätt till i Hallstein Farestveits nyandliga bygge kom. 1979 publicerade Kvällsposten en serie reportage om Linbusamfundet under titeln "Den mystiska sekten" och året efter gjorde Saxons Veckotidning ett liknande reportage. I den första delen i Kvällspostens granskning hävdade en kvinna att hennes son tog livet av sig på grund av Linbu. Gruppen anklagades för att ha tvingat honom att sluta ta medicin mot schizofreni, ett påstående som senare dementerades kraftfullt av samfundet i Sökaren. Kvällsposten beskrev också hur medlemmar tvingades att teckna snåriga kontrakt och hur rörelsen slöt sig för all form av insyn.

Men Kvällspostens artiklar glömdes bort och Linbu kunde fortsätta sin verksamhet. En stiftelse med namnet Den svenska stiftelsen Linbufonden bildades den 31 december 1980 och inkomster från smyckesförsäljningen och stora donationer från medlemmar gjorde att man kunde skaffa sig ett antal fastigheter, både i trakterna kring Killeberg och i Bohuslän, där ett annat centrum för Linbu växte

Norrmannen Hallstein Farestveit, född 1937, anses vara Linbusamfundets ledare. Han är folkbokförd på en adress i Killeberg.

Linbusamfundet grundar sig på den armeniske mystikern George Gurdjieffs (1866-1949) teorier om människans väsen, teorier som kallas den fjärde vägen.

Kvällstidningar som norska Verdens Gang och Kvällsposten skrev i omgångar om Linbusamfundet på 70- och 90-talen.

FOTO: PRIVAT

är då du är nedbruten"

fram. Samfundet ägde en stor bilpark och anlade en swimmingpool utanför huset i Pjätteryd.

Det var till denna rörelse en ung norrmann vid namn Björn Brataas kom i slutet på 1980-talet. Björn Brataas beskriver sitt tonåriga jag som en sökare.

– När jag var 17, 18 var jag väldigt upptagen av astrologi och ockultism, yoga och buddism och sådana saker. Jag var upptagen av det andliga, säger han.

I en bokhandel i hemstaden Bergen hittade han en dag 1989 ett bokmärke instuckat i en bok. På det stod det om en rörelse han aldrig hade hört talas om innan, Linbusamfundet. Han hade aldrig läst artiklarna i Kvällsposten eller hört anklagelserna om att rörelsen skulle vara sekteristisk och potentiellt farlig.

– Jag hade bokmärket liggande i ett halvårs tid, men så en dag bestämde jag mig för att ok, jag ringer de här människor.

Björn Brataas fick gå på två informationsmöten med ett par som bodde i

Bergen och som var Linbumedlemmar. Sedan följde han med till Killeberg, där samfundet skulle ha en av sina årligen återkommande vårfe스터.

– Jag tyckte att det var väldigt spännande där. Massor av spännande människor och spännande saker att prata om.

Efter ett tredje informationsmöte blev han initierad i samfundet och flyttade till ett hus i Älmhult, som Linburörelsen ägde. Runtom i trakten kring Älmhult och Smålandsgränsen fanns liknande hus, där medlemmar bodde, oftast två och två.

Vardagen var strängt inrutad och arbetsdagarna extremt långa. Studenterna gick upp vid halv sex-tiden på morgonen och åkte till centret i Killeberg. Där arbetade man intensivt med att bland annat tillverka smycken med påstådda esoteriska krafter, som sedan såldes runt om i Norden eller med att underhålla fastigheterna och sköta ett kafé. Arbetet pågick hela dagarna och kvällarna, med endast korta pauser för torftig och knapphändig mat bestående av gröt, bröd och potatis.

– Först sent på kvällen varje kväll åkte

vi hem till våra hus igen. Då väntade det egna hushållets arbete med städning, tvätt och matlagning. Inte förrän framåt ett, två på natten var vi i säng, säger Björn Brataas.

Sedan väntade nästa arbetsdag med uppstigning klockan halv sex.

Tröttheten fanns ständigt närvarande och i efterhand har Björn Brataas förstätt att arbetet, som egentligen skulle vara metoden för att vandra Gurdjieffs färde väg, bara ledde till att individerna bröts ner, så att hjärntvätten ständigt kunde pågå.

Björn Brataas säger att samfundet var starkt hierarkiskt, disciplinen militärisk och ledarnas order ofta motsägelsefulla, så att ingen visste vad man hade att förhålla sig till. Reglerna ändrades ständigt, menar han. En dag kunde det helt plötsligt vara förbjudet att röka för att nästa dag vara tillåtet igen. En lista fanns på förbjudna ord, till exempel ordet "jag". Och den som bröt mot reglerna straffades.

– Till slut ger du upp. Det är då du är nedbruten. Du har inget att förhålla dig till. Du vet inte vad du själv har lust att

göra. Din fria vilja och ditt eget förnuft är taget ifrån dig.

Under arbetets gång praktiserades ständigt ett psykologiskt verktyg som kallades fotografier, berättar Björn Brataas. Fotografier innebär att den som upptäcker ett negativt beteende hos en annan fryser situationen med ordet "foto" för att sedan berätta vad som är fel. Den andre ska sedan begrunda detta.

– Det är ett potentiellt väldigt effektivt psykologiskt verktyg under de rätta omständigheterna. Men om det görs på måfå hundra gånger om dagen kan man bli ganska traumatiserad av det. Det är också bara de som är högre upp i hierarkin som kan använda det fritt. Fotsoldaterna förväntas hålla käft.

Till detta kom sättet som studenterna behandlade varandra. Maktspel och intriger var ständigt närvarande, vittnar Björn Brataas om.

– Med åren blev det allt mer negativitet. Vi var som kycklingar mot varandra, hackade.

Fortsättning på nästa sida >>>

Vid skolan i Killeberg finns en av Linbusamfundets fastigheter. På skylten som leder till gården står det Sollicentrum. Samma namn använder Linbu när samfundets studenter är ute och säljer smycken på mässor och i mataffärer.

Förstasidan på en tidskrift som Joula - Glädjens och solens samfund (Linbusamfundets föregångare) gav ut på 70-talet.

Gemensamt för många sekter är hur medlemmarna avskärmas från livet utanför gruppen. Så var det även under Björn Braatas år i Linbu. Ingen tilläts ha kontakt med människor som lämnade rörelsen och telefonsamtal till familjen tilläts bara någon gång varannan månad. Livet utanför Linbusamfundet målades upp som något hotfullt.

– Man blir programmerad att tänka att när man drar från sekten så har man ingen chans. Man är omgiven av döda människor. Man kommer inte att klara sig.

Under alla dessa år syntes Hallstein Farestveit till ganska sällan. Den högste ledaren levde ett helt annat liv än studenterna, menar Björn Brataas. Ett rikt liv med god mat och fina bilar.

– Läraren fick allt, vi fick inget.

Hallstein Farestveit var också förhållandevis ovillig att närmare diskutera Gurdjieffs läror.

– Gurdjieff kunde på sin tid sitta och diskutera läran i timmar och dagar. Men Farestveit talar bara om den i korta kryptiska meningar.

Men trots allt hade Björn Brataas på något sätt gömt kvar en gnutta fri vilja inom sig, säger han. Efter åtta år med detta liv bestämde han sig en dag för att lämna allt. Ofta skickades medlemmarna ut på resor runt om i Norden för att sälja smycken och det var från en sådan resa 1996 som Björn Brataas aldrig återvände till Linbusamfundet.

– Jag kom fram till att jag var en fånge, att jag kommer att gå under om jag inte drar härifrån. Så under en smyckesutställning så skickade jag tillbaka smyckeskoffertarna och åkte själv till Norge. Det var lättast att göra det så, när jag var ute på utställning.

I Norge startade han om sitt liv, men det tog många år innan han egentligen började bearbeta sitt förflutna och till

fullo börja se på sina åtta år med Linbusamfundet som åtta år av hjärntvätt. Visserligen ser han fortfarande Gurdjieffs filosofi om den fjärde vägen och att väcka människors högre medvetanden genom att bryta vanor och mönster som något bra. Men så som det praktiserades inom Linbusamfundet blev det till ett destruktivt psykologiskt vapen.

– Jag förlorade åtta år av mitt liv, åtta år då jag hade kunnat blida familj och starta en karriär.

Idag mår han bra och säger att han har gjort upp med sitt förflutna.

– Men jag har lärt mig mycket om mänsklig psykologi, om sekter och om galenskap.

Trots att nya vågor av negativ publicitet sköljde över Linbusamfundet i mitten på 90-talet då avhoppare vittnade om förhållandena, trots att sektforskaren Karl-Erik Nylund klassade Linbusamfundet som en av Sveriges fem farligaste sekter och trots en rättegång i början på 00-talet där man anklagades för och friades från att ha låtit män från Nigeria jobba under slavliknande förhållanden utan lön, lever rörelsen än idag kvar. Stiftelsen äger för tillfället 17 fastigheter, främst i Bohuslän. Men det är i Killeberg och Pjätteryd som sätet finns. Tidigare ska det ha funnits ett hundratal medlemmar, men på senare år ska medlemsantalet ha sjunkit drastiskt.

Att få en insyn i hur vardagen ter sig i samfundet i dag är svårt. Att verksamheten är igång står dock klart. Linbus smyckesförsäljare finns fortfarande ofta på plats på olika mässor och i köpcentrum, då under namnet Sollicentrum.

Grannar till huset i Pjätteryd berättar att det i dag bor ett par, tre personer där ur Linbus ledarskikt. Det är långt färre än det gjorde på 70- och 80-talen, då grannarna vittnar om att man kunde se 20 unga människor stå och hacka en hel

dag på en åker under total tystnad. De personer som bor där idag åker varje morgon till Killeberg, berättar grannarna. På kvällarna återvänder de. Ingen av dem bebländar sig med andra boende i trakten, även om de alltid uppträder vänligt.

När Norra Skåne ringer samfundets telefonnummer i Killeberg svarar en man som uppger sig vara student i samfundet, men som inte vill avslöja vad han heter. Han motsätter sig starkt beskrivningen av Linbu som en sekt.

– Det finns inget som binder någon här, det är inget fängelse. Vi arbetar med självutveckling och det kan inte grundas på något annat än frivillighet.

Han erbjuder tidningen att gå på de tre obligatoriska mötena som alltid hålls innan man blir invigd i Linbu och sedan låta oss praktisera Gurdjieffs läror en tid. Först därefter kan man på ett ärligt sätt skriva om Linbu, menar han.

Han lovar dock att kontakta Linbus ledare och be dem återkomma till tidningen. Men trots upprepade påstötningar ringer ingen tillbaka.

Den enda som varit en ledargestalt inom Linbu och som vill tala med oss är en kvinna som vi kan kalla för Gun, men som egentligen heter något annat. Hon gick med i rörelsen under sent 1970-tal och var den som skötte det juridiska när stiftelsen bildades.

Hon lämnade livet med Linbu 1992 och har sedan dess inte haft någon kontakt med rörelsen, som hon dock menar gav henne mycket positivt. Gun vill heller inte kalla Linbu för en sekt och minns tillbaka på sina år där med värme. Hon talar om människor som valde att leva tillsammans för att praktisera Gurdjieffs läror och för att nå en högre medvetandegrad och "vakna upp".

Varför tror du det finns människor som har en annan bild av sin tid i samfundet än vad du har?

– Att "vakna upp" innebär bland annat att

avstå från att drömma sig bort. Den effekt detta har beskrivs ofta av dem som idag praktiserar mindfulness. För dem som var intresserade fanns i samfundet även möjligheten att bo tillsammans för att stötta varandra i ambitionen att "vakna upp". När en "somnar in" kan en annan hjälpa till och "väcka" vederbörande. En del blir tacksamma för den "väckningen", andra blir upprörda. Olika människor reagerar olika på samma händelser.

Hände det ofta att människor blev upprörda över att väckas upp?

– Själens stärks av mindfulness så att människan kan få kraft till att "tacka nej" till sina negativa emotioner. För att kunna göra så måste de negativa emotionerna aktiveras. Jag kan inte "tacka nej" till mina negativa emotioner när de ligger gömda i mitt omedvetna. Något måste väcka upp mig till mina egna negativa emotioner och jag måste "tacka nej" till dem för att bli fri från dem. Detta kan ingen göra åt mig och vem som kommer att lyckas kan heller ingen förutsäga. Teoretiskt har alla människor – om de vill – samma möjligheter.

TORBJÖRN WESTER text
torbjorn.wester@nsk.se
0704-14 26 34

Källor:
Kvällsposten
20-23/10 1979
Sökaren
10/1976 och 4/1980
Verdens Gang
19-21/12, 23/12,
31/12 1994
Expressen
29-30/11 1995
Clas Svahn
Sekter, hemliga sällskap
och domedagsprofeter
i Sverige och världen.

Norra Skåne 115 kr
I morgon:
LINBUS
KATT- OCH
RÄTTA-LEK
MED
MYNDIGHETER